

Centralna banka Crne Gore - Muzej novca
Srednja likovna škola „Petar Lubarda”

CRNOGORSKI NOVAC

SUBOTA 18. MAJ 2013. U 18h

Damjanović Anica, IIb

Kapisoda Jovana, IIb

Ivović Lazar, IIa

Mitrović Stela, IIb

Petrović Dejana, IIb

Vušurović Anuška, IIb

Ivanović Jovana, IIIb

Stanišić Vojislav, IIIb

Strugar Petar, IIIb

Lekić Milica, IIb

Matićić Nikola, IIb

Matićić Nikola, IIb

Vušurović Anuška, IIb

Vušurović Anuška, IIb

Perović Josif, IIIb

Strugar Petar, IIIb

Vrbica Filip, IIIb

Vukelić Simona, IIIb

Povodom internacionalnog Dana muzeja i evropske Noći muzeja, Muzej novca Centralne banke Crne Gore i Srednja likovna škola "Petar Lubarda" sa Cetinja organizovali su izložbu *Crnogorski novac*.

Slike novčanica koje su prezentovane u ekspoziciji dizajnirali su učenici II i III razreda škole "Petar Lubarda".

Koncept izložbe nije podrazumijevao vizuelno oblikovanje novčanica kao sredstvo ekonomske moći već kao istorijski, kulturni i umjetnički dokument posmatran kroz prizmu kreativnih mogućnosti mladih ljudi u domenu njihovog umjetničkog izraza.

Za razliku od strogo propisanih kriterijuma u pogledu izbora motiva, koji prvenstveno zavise od zahtjeva nalogo-davca, učenici su imali potpunu slobodu izbora i kreativnog nadahnuća. Radovi su realizovani kombinacijom crteža, akvarela i digitalno dizajniranih kompozicija.

Najstariji novac pronađen na tlu Crne Gore je grčki starter iz IV vijeka p.n.e, a prvi tragovi o kovanju novca na teritoriji Crne Gore se nalaze još u II vijeku p.n.e. kada se u gradu Risnu kovao Ilirski novac. Crnogorski vladari iz zetske dinastije Balšić (1372 - 1421) su tokom XIV vijeka kovali dvanaest vrsta novca. Taj novac je bio izraz njihove ekonomske i vojne moći, ali nije imao obilježja državnog novca, već novca gradova.

Istorija pamti pokušaj vladike Petra II Petrovića Njegoša da iskuje crnogorski novac, koji je trebalo da se zove Perun. Na Cetinje je donešena presa za kovanje novca, ali jedini

Ono što daje ozbiljnost ovom projektu je poštovanje propisanih kriterijuma koji se primjenjuju u osmišljavanju izgleda novčanice. Na njenom aversu, prema tradiciji, predstavljen je portret znamenite/poznate osobe, dok su na reversu predstavljeni motivi koji je simbolizuju kao ličnost. Likovi na novčanicama, perperu i euru, jasno određuju zemlju porijekla - Crnu Goru, njenu istoriju, državnost, kulturu, njenu sadašnjost. Izbor istorijskih ličnosti Nikca od Rovina, Vuka Mandušića, Njegoša, Knjaza Danila, Stojana Kovačevića, Jelene Savojske, umjetnika i književnika - Petra Lubarde, Dada, Voja Stanića, Rista Stijovića, Aleksandra Lesa Ivanovića i savremenika različitog profesionalnog profila Princa Nikole Petrovića, Miladina Šobića, Ramba Amadeusa, Žarka Lauševića, *Puraševića* pokazuje interesovanja mladih stvaralaca koji su dokazali da se prošlost ne

zaboravlja, a da je sadašnjost njihova stvarnost, vrijeme novih vrednovanja i interesovanja.

Novčanice su ilustrovane zaštitnim oznakama, hologramima, digitalnim gijoširanim linijama, stilizovanim rozetama, frizovima, dekorativnim vinjetama, suvim žigom - logom škole "Petar Lubarda".

I pored formalnih ograničenja koje uslovljava predmetna egzaktnost, učenici su u realizaciji radova na temu *Crnogorski novac* pokazali bogatstvo idejnih i likovno-estetskih vrijednosti koje ovu izložbu čine jednom od uspješnih prezentacija učeničkog stvaralaštva. Izložba pored likovnog, ima značajan edukativni karakter sa ciljem jačanja svijesti mladih ljudi o sebi i vlastitoj kulturno-istorijskoj baštini.

Ljiljana Zeković, istoričar umjetnosti

preostali dokaz o Njegoševim planovima je otisak peruna u crvenom vosku koji se čuva na Cetinju.

Kovanje prvog crnogorskog državnog novca realizuje kralj Nikola I 1906. godine, donošenjem Ukaza o kovanju prvog kovanog novca na teritoriji Crne Gore. Prvi crnogorski novac - perper, izrađen je izuzetno kvalitetno sa lijepim idejnim rješenjem, čistom gravurom i reljefom.

Crna Gora je kratki vremenski period imala svoj novac, da bi stvaranjem Jugoslavije počela koristiti zajedničku monetu - dinar, sve do 1999. godine. Tada, prvo uvođenjem njemačke

marke, a potom i eura, Crna Gora simbolično vraća monetarnu nezavisnost.

Kroz istoriju novca može se pratiti burna istorija Crne Gore u periodu dužem od jednog vijeka.

U trenutku nastajanja, prvi crnogorski državni novac nije bio samo sredstvo plaćanja, već simbol crnogorske nezavisnosti. Upravo je i realizovanje ove izložbe jedan od načina da se podsjetimo i značajnog segmenta naše vjekovne prepoznatljivosti.

Isidora Cicmil, kustos

Izdavač: Centralna banka Crne Gore - Muzej novca • Za izdavača: Milojica Dakić • Realizacija izložbe: Srednja likovna škola Petar Lubarda • Koordinator: Milena Kaluđerović Tonić

Tekst kataloga: Ljiljana Zeković, Isidora Cicmil • Vizuelni identitet izložbe: Milena Kaluđerović Tonić • Štampa: Grafo Crna Gora • Tiraž: 200 komada

Cetinje, maj 2013.